

Histo-visie

Zij gingen naar de West

In eerdere uitgaven van Histo-visie hebben we het al gehad over diverse Hasseltenaren die naar de West vertrokken. Een van de eersten die naar de nieuwe wereld afreisde was Willem Beekman., de broer de schilder Andries Beeckman. Laatstgenoemde ging een heel andere kant op en ging juist naar de Oost (zie Histo-visie 14.3).

Willem was op 28 april 1623 in Hasselt geboren. Op 27 mei 1647 arriveerde hij met de Prinses Amelia in Nieuw Amsterdam. Aan boord bevond zich ook de nieuwe gouverneur Peter Stuyvesant. De terugreis van de Amelia verliep minder voorspoedig dan de heenreis. Het schip zonk voor de kust van Wales. Aan boord bevonden zich 107 passagiers. Slechts 21 van hen konden worden gered.

Terug naar Willem. Hij was een religieus inge-

stelde man. Niet zo vreemd, want zijn grootvader was de vooraanstaande theoloog Baudartius. Bovendien was hij goed opgeleid en kwam hij uit een

redelijk welgesteld milieu. Met Stuyvesant heeft hij het goed kunnen vinden. Mede door zijn bemoeienissen kreeg hij een hoge functie binnen de West Indische Compagnie. Hij

Bronnen:
C.G. Munsell,
The Lansing family (2017).
The earliest Cuylers in Holland and America (New York 1912)

R. Paesie, 'Naar de barrebiesjes gaan', in: *Geschiedenis Magazine*, nr. 5 (2018) 51–54.

300 jaar stichting New York. Penning Begeer 1926. Bron: Teyler museum

Bronnen:

Arrondissementsrechtbank Zwolle, inv.nr. 1701 toegangsnr. 0108.1 (dossier Gaykema).

ARA, Staten van landverhuizers, (1831) 1848-1877, nr. 26, VIII.

Vanaf die tijd lachte het fortuin hem weer toe.

In 1733 vertrok Bernardus Waterham naar de West om in Berbice gouverneur van deze kolonie te worden. Zijn optreden was daar geen succes. Zijn karakter had hem in de weg gezeten. Hij moest noodgedwongen zijn post opgeven. Na enige jaren na zijn terugkeer nog in Hasselt te hebben gewoond, overleed hij in 1753. Zijn kleinzoon en naamgenoot vertrok in 1820 uit Hasselt met achterlating van zijn vrouw en nog ongeboren kind ook naar de Berbice. Waarschijnlijk wilde hij daar fortuin maken. Zonder gevaar was dat niet want het gebied was berucht vanwege het klimaat. Het was er heet en vochtig. Bovendien werd het gekenmerkt door vele tropische en snel om zich heen grijpende ziekten. Voor

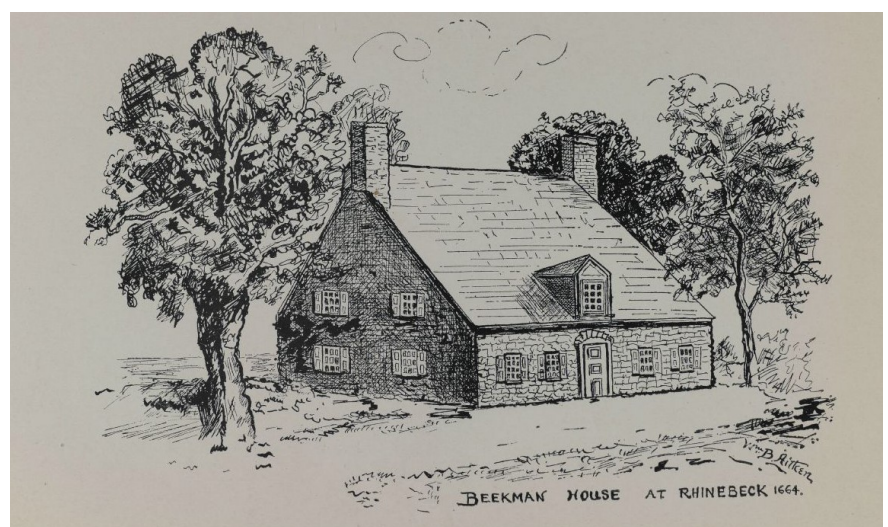
verkeerde daardoor in de kringen die de bovenlaag van de jonge kolonie vormden. Twee jaar na aankomst kon hij hierdoor trouwen met Catalina de Boogh. Zij kwam uit een welgestelde familie. Zijn aanzien steeg hierdoor nog meer. In 1680 was hij burgemeester van de inmiddels in Engelse handen overgegangene kolonie, New York. Een van zijn dochters trouwde op 21-jarige leeftijd in 1672 met Nicolaas Willem Stuyvesant (1648-1698) een zoon van Peter Stuyvesant. Zeven jaar na haar huwelijk overleed ze.

Haar vader, Willem Beekman, overleefde haar. Hij stierf in 1707 op 84-jarige leeftijd. In New York herinneren William Street en Beekman Street aan hem.

Acht jaar na Willem Beekman arriveerde Liesbeth Lansing in de Amerika. Zij en haar gezin kwamen in mei 1655 in Nieuw-Amsterdam aan. Aan boord van het schip waarmee zij de overtocht gemaakt had – de Gelderse Bloem – had zich ook Jeremias Rensselaer bevonden. Hij was de zoon van de eveneens in Hasselt geboren Killian van Rensselaer, één van de stichters van wat later

New York zou gaan heten (zie Histovisie 4.4.).

De familie Lansing ging het later voor de wind. Hetzelfde kan worden gezegd van Hendrik Cuyler. Vier jaar na de familie Lansing zette hij in Nieuw Amsterdam voet aan wal. Deze kleermaker woonde samen met zijn vrouw aanvankelijk in de Mulertsteeg. De zaken verliepen niet zo voorspoedig. De schulden stapelden zich op. Het gezin moest zelfs verhuizen naar een kleinere, goedkopere woning in de Hofstraat. Ook dat bood geen soelaas. In 1659 verliet Hendrik de Republiek om zich samen met zijn gezin in Beverwijk te vestigen.

mannen was het daar al een hard bestaan. Voor vrouwen was het helemaal ongeschikt. Veel plantagehouders vertrokken dan ook zonder gezin naar deze kolonie. Zo ook dus Bernard. Vanwege de vele tropische en snel om zich heen grijpende ziekten werd van kolonisten die naar Berbice afreisden gezegd: Zij gaan naar de Berbiesjes of naar de barrebiesjes. En daarmee bedoelde men dat men een bijna zekere dood tegemoet ging. Dat gold ook voor Bernard. Kort na zijn aankomst stierf hij in Fort William Frederick. (zie Histovisie 6.4.)

Meer dan een eeuw later vertrok de 47-jarige scheepstimmermansknecht Jan Hendrik Rietberg naar Amerika. Hij maakte met zijn waarschijnlijk tweede vrouw en zijn zeven kinderen de overtocht in 1867. Zijn eerste vrouw, Meintje van der Vecht, was in 1853 overleden. Bij zijn vertrek uit Holland werd geroemd dat hij minder gegoed was en niet aangeslagen werd in de hoofdelijke omslag. Hij behoorde tot de christelijk afgescheidenen. Waarschijnlijk is hij door het bezoek van dominee Van Raalte in 1866 aan Holland overgehaald. Hij vestigde zich in de Hollandse kolonie in Michigan.

In datzelfde jaar vertrok ook de 30-jarige winkelier Jacobus Gaykema naar Amerika. Hij was een zoon van Jacobus Gaykema en Cornelia Johanna Buisman. Zijn grootvader was Willem Buisman.

Ook hij werd omschreven als minder gegoed en werd niet aangeslagen in de hoofdelijke omslag. Op 1 mei 1867 was hij door de arrondissementsrechtbank te Zwolle failliet verklaard. Hij maakte de reis samen met zijn vrouw en twee kinderen. Als motivatie gaf hij op dat hij streefde naar verbetering van zijn bestaan. Eenmaal aangekomen in Amerika vestigde hij zich met zijn gezin in Minnesota.

Drie jaar later vertrok dokter De

Dominee Van Raalte

Lespinasse hals overkop naar de Verenigde Staten. Waarschijnlijk om hiermee een huwelijkschandaal te voorkomen. De dokter hield het met zijn huishoudster. Scheiden was in die tijd niet gemakkelijk en dus veelal geen optie. Bovendien was zij beneden zijn stand. Dus vluchtte hij in 1870 naar de VS. (zie Histovisie 3.1.)